

Udtalelſer maatte ere noget ſtærke, det er nu min Vane, men man bør ogſaa lægge Mærke til, at Forbringerne til Modſtanderne har lydt mindre ſtærkt her i Salen end ideofor, og jeg tror, at denne Maade at føre Kampen paa er uforſvarlig; jeg ſkal ſige, hvorfor. Jeg tror, at der ganſke viſt er en Grænſe, ud over hvilken man ikke kan gaa i Forſoning, nemlig Rettens Grænſe. Naar det dreier ſig om Strid imod denne, vil jeg ikke række Haanden til Forſoning, og er maatte mere uforſonlig end mange Andre; men indenfor denne Grænſe, hvor Kampen dreier ſig om ganſke andre Ting, om henſigtsmæssige Foranſtaltninger, om politiffe Meninger, ſom ikke komme i Strid med de ſtrengte Reſsgrundsætninger, kan jeg ikke ſe Andet, end at den Politiff, der vil føre Kampen til ſin alleryderſte Spidſe, er en for Alle uhyffelig Politiff. Dette har for mig været væſentlig beſtemmende til i Foraaret at modsætte mig Mlertallet her i Thinget, fordi jeg den Gang ſaae — det kan være, at jeg tog feil — jeg ſer imidlertid endnu det Samme, en Fare for den rolige Udvikling her i Landet. Jeg har ligeledes ſtemt mod Mlertallet i Eſteraaret, fordi jeg ikke fandt, at der i dets Optraeden var den tilbørlige No og Henſyn til en mulig Forſoning, ſom jeg anſer for Grundbetingelſen for, at det politiffe Liv kan udvifle ſig, ſom det ſkal. Grunden, hvorfor Forſoningen ſpiller en ſaadan Rolle for mig, er den, at det Dyrebareſte, det Vigtigſte, det, det ſtrøt og fremmeſt gjælder om at værne om her, er Grundloven og den friſtindebe Gjenneſførelſe og Bevarelſe af dens Ord og Mand. Jeg er fuldkændig overbevift om, at deſom vi blive ved med at føre denne Kamp — den vare nu kort eller længe — vil der være en ſtor Fare for, at vi miſte Grundloven (Modſigelſe). Ja, det er nu min Mening. Jeg mener nemlig, at naar den Lidenskabelighed, ſom vi allerede have ſet findes her i Landet og det i meget høi Grad, bliver det ſæregne Grundlag for en Kamp, der ſkal forſettes nogen Tid igjennem, vil det medføre en Sandsynlighed for, at Forfatningen ſprænges, ja, ſelv om Alle nu ere enige om at holde paa den. Jeg er imidlertid noget i Tvivl om dette Sidſte. Jeg tvivler ikke om, at Alle vi, der have aflagt Ed paa Grundloven, ville holde paa den — det følger af ſig ſelv, vi have ikke Lov til at bryde denne Ed — men jeg kan ikke negte, at den Maade, hvorpaa Agitationen rundt omkring i Landet er bleven drevet, og den Maade, hvorpaa Grundlovens mulige Tilintetgjørelſe gjennem proviſoriſke Finantslove omtales i Preſſen, er i allerhøieſte Grad foruroligende for den, der holder paa Grundloven. Jeg veed meget godt, at det er ſagt, naar man forſvarer den Slags proviſoriſke Finantslove, at det er en ſtor Ulykke, men at det er en Nødvendighed. Jeg kan ikke indſe denne Nødvendighed, men jeg ſiger, at det er blevet ſagt, og det er for mig et Beviſ paa, at der i

Landet ikke mere er den No i Sindet og den kolde, rolige Overveielſe tilſtede, ſom er en Betingelſe for en god og lovlig Udvikling af vor Frihed. Under vanſkelige Forhold ville alvorlige Kampe let medføre Fare for, at ſaadanne Meninger, ſom man tør haabe, Ingen nu vil lytte til, til den Tid ville ſaae Betydning. Det kan ſiges, og det er blevet ſagt fra andre Sider, at det parlamentariffe Princip her i Landet kun kunde udvifle ſig gjennem rolige Forhold; jeg tror ligeledes, at det Princip, ſom jeg for mit Vedkommende vedfjender mig, nemlig de monarkiffe og de konſervative Ideer her i Landet, kun ville naae en virkelig Styrke gjennem en rolig Udvikling, og jeg er ſaa langt fra at tro, at en Kamp, den føre til hvilket Reſultat den vil, ſkulde være tjenlig for det monarkiffe Princip eller de konſervative Intererſer, at jeg tværtimod anſer en ſaadan Kamp, jo ſtærkere og høiere den bliver, for den ſtørſte Fare netop for diſſe. Derfor anſer jeg det for en ligefrem Samvittighedsſag, at gjøre, hvad der ſtaar i min Magt til, at en Forſoning kan komme i Stand i det Diebliff, der er gunſtigt dertil. Det var naturligviſ ikke godt muligt for os, ſom ſtode mod Mlertallet her i Thinget, at gjøre et Skridt til en Forſoning i Foraaret, og heller ikke i Eſteraaret, ſaalænge det ikke var afgjort, om Finantsloven vilde blive vedtagen eller ikke; thi der maa være Overenſtemmelſe mellem det, man ſiger, og det, man gjør. Naar man erklærer, at man vil virke til Finantslovens Vedtagelſe, ſaa kan man naturligviſ ikke gjøre et forſonende Skridt, førend den er vedtagen. Dette er nu indtraadt. Jeg ſer i Finantslovens Vedtagelſe (Uſtrydelſe) ja, jeg mener Finantslovens Overgang til anden Behandling, Andet kan der ikke være Tale om, vi vide ikke, hvad der vil kommebagefter, det taler jeg ſlet ikke om, der kan komme alt Muligt, det kommer blot an paa, hvad der nu ſter. Jeg ſiger alſaa, naar Finantslovforlaget Overgang til anden Behandling er vedtagen, ſaa er for det Førſte den praktiffe Betingelſe tilſtede for, at jeg fra mit Standpunkt maa gjøre, hvad jeg kan, for at berede Grunden og om muligt tilvebringe et Grundlag for en Forſoning. Finantslovens Overgang til anden Behandling er for mig et Beviſ paa Begyndelſe til Maadehold fra den anden Side i Thinget. Jeg har betegnet Finantslovens Forkæſtelſe ſom en Mangel paa Maadehold, og deraf følger med logiſk Nødvendighed, at jeg nu betegner Vedtagelſen af dens Overgang til anden Behandling ſom et Tegn paa Maadehold. Andre kunde pønſte at betegne dette og mange andre Ting ſom Svagheb, men jeg tror ikke, det kan beviſes; jeg veed meget godt, at der er Folk, det kan mere at ſige deres Modſtandere Ting, ſom kun tjene til, at irritere dem, men mig mover ſaadant ikke, jeg betragter Sagen ſom det, den objektiv beviſligt er, nemlig, ſom Maadehold. Derfor, mine Herrer, ſiger